

KIS LAP

AZ ÜLDÖZÖTT VAD. (Lásd a 55. lapon.)

4. szám. — 1878.

Ára negyedévre 1 frt. 40 kr.

XIV. kötet.

DEZSŐ ÉS KATICZA.

— Elbeszélés. —

(III. folytatás.)

FALATT mindezek történtek, a gyermekek atyja, Falvai ur kint járt a szántóföldeken és szorgosan utána járt dolgának, mert a jó gazdának ugyancsak ügyelni kell, hogy munkásai rendszeresen végezzenek el mindent. A falusi kis templom tornyában már elhangozták az est-imát, mikor Falvai ur hazatért, fáradtan, de jókedvűen, mert zzerencsésen elvégezve a mai napra kiszabott munkát, most már jól esett a nyugalom és pihenés.

Már sötétedett, midőn benyitott a szobába, hol Róza néni fogadta. Falvai ur a kényelmes pamlagra dőlt s egy ideig Róza nénivel beszélgetett; egyszerre azonban így szólt:

— Teringettét! már félórája, hogy itthon vagyok s az én kis bogaram, az én kis Katiczám mégsem jön hozzám? Talán nem tudja, hogy már megjöttem.

— Már későre jár az idő, szólt Róza néni. Talán már le is fektette a dada a kis leányt. Remélem, kedves sógor, nem szoktatod Katiczát arra, hogy este sokáig fenn maradjon.

— Az igazat megvallva, arra mi nem ügyeltünk, felelt Falvai ur vig nevetéssel. Én egész nap dolgom után járok s keveset látom a gyermekeket; este aztán hozzám jönnek s az a kis leány olyan bohó kedves gyermek, hogy sokszor órákig is eljátszadozom vele; s így mesésik, hogy bizony későskén megy aludni.

— Ezt én nem tartom jónak, szólt a szigorú néni. Valamint azt is helytelennek

találok, hogy megengeded neki, hogy békákkal játsszék.

Falvai ur nagyot nevetett.

— Békákkal játszik? Haha! No, lássa az ember a bolondos kis leányát, milyen játékot gondol ki! Az már igaz, hogy az ilyen vidám gyermeknek akármi is jó mulatság. Minap is láttam, amint csigákat versenyt futtatott, ... no halottal valaha ilyen bohóságot? Hahaha!

Épen e pillanatban belépett a szobaleány.

— Netti, mondja meg Dezső urfinak és Katicza kisasszonynak, hogy itthon vagyok már ... hol késnek oly sokáig?

— Itt vagyok már, apácska! szólt Dezső nagy sietséggel és egészen kipirult arccal benyitva. Oh, ha láttad volna kedves apa milyen fényesen győztem! Én egymagam voltam Gyula és Béla ellen, de keményen tartottam ám magamat, én lettem a győztes. Most már ők is beismerik, hogy én tudok legjobban lapdázni.

— Derék vitéz vagy, fiam, szólt Falvai ur elégedetten. Akár játékhoz, akár komoly dologhoz fog az ember, igyekezni kell kitűnni. De hát Katiczát hol hagytad? Mért nem jön már az a kis leány?

— Azt hiszem, már lefektette az öreg dada, szólt közbe Róza néni.

— Lefektetni a nélkül, hogy apácskának jó éjszakát mondjon? Ohó, az nem lehet, szeretném látni, ki tudná erre rábírni az én aranyos kis Katiczámot. Mejj fiam, hívd elő.

Dezső kiszaladt, összejárta a szobát, folyósokot, de azzal tért vissza, hogy Katicza nincs a házban. Az öreg dada is épen ekkor lépett be s azt mondta, hogy

már néhány órán legutolszor itt e nival, még délután

— Igen, it néni, de aztán D udvarról, s Kati hanem kirohant lesleg mondva, k illetlennek talál ilyen módon ...

— Jól van ur türelmetlenül máskor; de most hol van Katicza tudnod kell, hol

— Az udván mentem lapot ticza a kert felé

— A kertben néni. Délután lá Lilike a szomsz kedves gyermeke Katiczáért, de n

Falvai ur Fölugrott a par áltá:

— De hát délután a kis le utána, mindenki valaki visel reá váltál el tőle, De

— Körülbe

— És most Négy órán keres sötét van s nincs tőzött el, hogy m

— Oh, ne a ticza bizonyosan

már néhány órája nem látta a kis leányt; legutolszor itt e szobában látta Róza néniel, még délután.

— Igen, itt volt velem, szólta Róza néni, de aztán Dezső füttyentett neki az udvarról, s Katicza engedélyt sem kért, hanem kirohant, mint a forgószél. Mellesleg mondva, kedves sógor ur, nagyon illetlennek találom, hogy a gyermekek ilyen módon . . .

— Jól van jól, szakítá meg Falvai ur türelmetlenül, arról majd beszélünk máskor; de most már szeretném tudni, hol van Katicza? Ha te hívtad ki, Dezső, tudnod kell, hol hagyta.

— Az udvaron hagytam . . . én aztán mentem lapdázni s láttam, hogy Katicza a kert felé ment.

— A kertben nincs, jegyzé meg Róza néni. Délután látogatói voltak, Esztike és Lilike a szomszédból, mondhatom igen kedves gyermekek . . . kimentünk a kertbe Katiczáért, de nem találtuk.

Falvai ur ekkor már megdöbbsent. Fölugrott a pamlagról s izgatottan kiáltá:

— De hát senki sem látta egész délután a kis leányt? Senki sem nézett utána, mindenki abban bizott, hogy másvalaki visel reá gondot? Hány óraker váltál el tőle, Dezső?

— Körülbelül öt óraker.

— És most mindjárt kilencz óra! Négy órán keresztül senki sem látta, már sötét van s nincs itthonn? Csak nem rejtőzött el, hogy megtréfáljon minket?

— Oh, ne aggódjál, kedves apa, Katicza bizonyosan itt lesz nemsokára.

— Itt lesz, itt lesz! De mért nincs már itt? Hol van? Mit csinál a házon kívül ilyen későn? Lássuk csak! Mit csinált, mikor elváltál tőle?

Dezső gondolkozott, de nem tudott felelni; helyette Róza néni mondá:

— Talán azokkal a gyönyörű békákkal játszott.

E szavakra Dezső agyában egy gondolat villant meg s nagyot nevetve mondá:

— Tudom már! Hahaha! Tudom már! Katicza egy holt hernyót keresett . . . s fogadni mernék, hogy még most is keresi szegény! Hahaha!

— Egy holt hernyót? szólta az apa bámulva. Ugyan micsoda bolondos dolog ez már megint? Mire való neki egy holt hernyó?

— Oh, az csak játék volt . . . tréfa, nem egyéb, szólta Dezső kissé megzavarodva. Katicza azt hitte, hogy azzal megmenti a Mózsi életét.

— A Mózsi életét? Hát ez már ismét micsoda?

— Mózsi a neve az egyik békának . . .

— Bizonyosan megint te követtél el valami pajkos csínyt szegény kis Katiczámmal! szólta az apa kissé szigorubb hangon. Most tehát indulj szaporán és rögtön hozd eléembe Katiczát.

Dezső sietve távozott, de az aggódo apa nem bírt többé várni, maga is utána indult s mialatt Dezső a kert egyik oldalára indult, Falvai a másik részén ment, mindketten folyton kiáltozván:

— Katicza! Katicza! Jöjj elő! Katicza!

(Folytatása következik.)

ÉJJEI OLVASÁS.

(Képpel az 61. lapon.)

TERKA ablakában, fénylik
A gyertya-sugár.

Pedig bizony a mutató
Már éjfélre jár.

Terka ott ül asztalánál
S mohón olvasgat
Uj híreket tartalmazó
Ujság-lapokat.

Nappal erre nem érkezik:
Dolgozik, tanul,
Nagy kedvvel és szorgalommal,
Fáradhatlanul.

Hanem az est-ebéd után
Az elolvasott
Hírlapokkal szobájába
Gyorsan elosont.

Olvasgatja, megforgatja,
Végig betüzi.
Nem fárad el, szemét álom
Nem kerülgeti.

»Hiszen lapot nem értesz még!«
Intik a leányt.
Szívvel pótolja ő az
Értelem-hiányt.

Ozmán basán, a nagy török
Hősön lelkesül,
És szemébe a részvétnek
Forro könnye gyül.

Olvas török vitézeknek
Csoda-tettirül.
Vére fölforr, keble dobban,
Szíve melegül.

»Ó ti dicső, ó ti fényes,

Bátor bajnokok!
Értetek és veletek én
Nem harezolhatok.

Hanem ami telik tőlem,
Mindent megteszek:
*Küldök tépést. Gyógyuljon meg
Tőle sebetek!*

A BÁLNÁRÓL.

(Képpel a 53. lapon.)

ABÁLNÁRÓL, valamennyi élő állatok e
legnagyobbikáról, már többször be-
széltem nektek s kétségkívül tanultatok
és olvastatok is róla már egyet mást, te-
hát tudjátok, hogy a bálna nagy czet,
ámbar a tengerben él és halhoz hasonlít,
tulajdonképen még sem hal, hanem me-
legvérü emlős állat, melyre minden évben
sok száz hajós vadász, mert a zsir és az
ugynevezett halcsont, melyet belőle nyer-
nek, igen becses portéka.

A vadászok, kik közül sokan majd-
nem egész életüket a tengeren, bálna va-
dászban töltik, sok új és érdekes dolgot
beszélnek e hatalmas állatról s ide jegyzek
egyetmást abból, amit egy derék hajós-
kapitány, Davis beszélt el, mikor sok évi
czet-vadászatairól hazatért.

Mint talán tudjátok, a bálnát testébe
dobott éles, hegyes szigonyokkal ölik meg.
A legcsodálatosabb — írja Davis kapi-
tány — az a roppant mennyiségű vérvesz-
tés, mikor haldoklik. Hihető, hogy az a
tömérdek vér egy nagy ér-medenzében,
mint készlet rejlik s a vizalatti hosszabb
tartózkodása közben megromlott működő
vér pótlására szolgál. E medenczét a
bálna-vadászok »élet«-neknevezik s ez ama
pont, melyet a szigonyonnyal elérni töreked-
nek. Ha ezt eltalálták, akkor a vér el-
árasztja a bálnát s a megfulás és kimulás
ilyenkor hamar bekövetkezik; de ha a

medenczét a szigonyonnyal
akkor a bálna l...
dalmasak. Olda
lik ki, sötétvö
végtusában me
vizből s uszony
hullámokat. M
gyorsasággal k
belőle az élet s

A bálna s
alatt maradni,
Néha, kivált h
mennyiségben
ha lemerülnek
löl két hétig e
zülök. Bármel

ber kitalálni l
tejéről gyakra
hogy a mint e
megtámadtak
tették, abban
irányban, mér
ron egy-egy c
minden jelét l
sasággal szöki

Hanggal
jelezheti a ve
egyetlen hang
sával adja. I
farkával maga
balra a víz sz

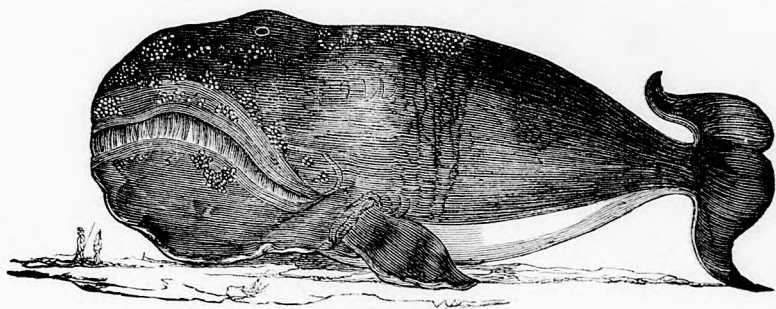
medenczét a szigony csak épen megéri, akkor a bálna kinjai borzasztók és hosszadalmasak. Oldalára fekszik s hörögve mulik ki, sötétvörösre festve a tengert. A végtusában még egyszer kiemelkedik a vízből s uszonyaival szörnyen csapkodja a hullámokat. Majd két-három izben nagy gyorsasággal körben forog s végre elszáll belőle az élet s hassal fölfelé fordul.

A bálna sokkal tovább képes a víz alatt maradni, mint eddig gondolták. Néha, kivált holdtöltekor, a bálnák nagy mennyiségben találhatók a felszínen; de ha lemerülnek újra a mélységbe, körülbelül két hétig egyetlenegy sem látható közülök. Bármelyik irányából jövő-menő

hajók, ha ilyenkor egymáshoz kérdést intéznek a bálnák iránt, a felelet rendszeren ez: »Nem láttunk 10—12 nap óta egyetlenegy sem.«

Davis kapitány azt állítja, hogy a legtermetesebb bálna fején az a rész, mely a velőt tartalmazza, mintegy 25 láb hosszú, 11 láb magas és 9 láb széles és körülbelül hatvanötezer fontot nyom. A czetvelőben, mely alabástrom fehérségű, egyetlen vér-erecske sincs; mindamellett az állati melegség ép oly erős, mint a más testrészekben, hol vér kering.

Minden bálnavadász állítja, hogy a czetnek van valami titkos jele, mely által egymással közlekedik, noha ezt az em-

A BÁLNA.

ber kitalálni képtelen. Magas árbocz te tejéről gyakran észlelték már hajósok, hogy a mint csónakjaik egy-egy czezhalat megtámadtak s az első szigonyvetést megtették, abban a pillanatban az ellenkező irányban, mértföldnyire, a messze láthatáron egy-egy csapat bálna az izgatottság minden jelét láttatja s a legnagyobb gyorsasággal szökik tova.

Hanggal a megtámadott bálna nem jelezheti a veszélyt társainak, mert az egyetlen hangos jelt csak farkának csapásával adja. Ilyenkor fejét lefelé tartja s farkával magas félkört képezve, veri jobbra balra a víz színét. Ez elhallik ugyan né-

hány mértföldnyire; de hát ez nálok mulatság, noha meglehet, néha veszélyt is jelzenek általa. Olykor a bálnák kiemelkednek testüknek háromnegyedrészével a vízből s aztán oldalt vágják magokat vissza. Ezt a hajósok ágaskodásnak nevezik. Kedvencz testgyakurlatuk még a »bukfenczezés«, mikor is a czet csak néhány lábnyira emelkedik ki, nagyot fúj és hátát meggörbíti. Ilyenkor úgy forog, mintha tengelye volna. Aztán lassankint felebb emelkedve uszonyai is láthatók lesznek. És e ropnant test oly ügyességgel vet hengerbuczkót, hogy a hullámok is alig rendelkeznek meg alatta.

Feltűnő ügyességet tanusít a bálna a lesülyedésnél is. Ezáltal mentheti meg életét legkönnyebben. Oly gyorsasággal teszi ezt, hogy midőn a szigony, mely ki-röpült utána, odaér, gyakran már hült helyét találja a bálnának. Gyorsasága a következőkből leginkább megítélhető. Egy hajó üldözőbe vett egy bálnát, miközben óránként tíz mértföldet hagyott hátra. Minden vitorlát kifeszítve, egész nap követte a hajó az állatot, mely azonban estefelé már a láthatáron eltűnt szem elől. Egy más alkalommal a kapitány egész nap üldözte a tenger óriását, sőt jól megfigyelve az irányt, éj idején is folytatta az üldözést s reggel azt észlelte, hogy a táv-köz mindinkább nőtt a bálna és hajó között. Egyszer meg a szigony kötélén csónakot vont maga után az üldözött cet. A kapitány a hajón követte a csónakot a legkedvezőbb széllel s mégis négyórai haj-tás után hal és csónak eltűnt a láthatáron a kapitány szeme elől.

Egy jól megnőtt bálna körülbelül 107 hordó zsirt szolgáltat 72—80 láb hosszúságu testéből; vagy 50 foga van, mindegyike mintegy fontnyi súlyu. Davis állítása szerint a bálna bőre nem kopasz. Az, mit külső fekete bőrének neveznek, nem egyéb, mint boríték, melyet az állat kimulta után le lehet vakarni s ez alatt található a valódi bőr, igen sűrű, de rövid $\frac{1}{4}$ -ad hüvelyknyi szőrrel. Háta sötétvörös és szükség esetén megehető.

A bálna társaságban, csapatokban szeret élni. A fiatal bálnák, mikor napvilágot látnak, 14 láb hosszúságuak. A kicsinyeket rendszeren egész sereg öreg bálna őrzi.

A cet szája oly aránytalan keskeny a testének többi részéhez képest, hogy azt gondolná az ember, nagy fáradságába kerülhet, azzal valamit megfogni. De elessége a fehér keszeg, mely igen falánk természetű hal, nagy mélységekben tartózkodik s valamely fényes tárgy által könnyen elő

lehet csalni. A bálna állkapcsa és nyelve pedig oly fehér és fényes, akár az ezüst — s eme sajátja által segíti a természet, élelmének könnyű megszerzésére. A bálnának csak száját kell feltűnő, hogy a fehér keszeg belesuhanjon.

A közönséges cet nem oly veszélyes mint az, melyből a spermaczetet (czetvelőt) nyerik. Emmez állkapcsával is-ügyesen harczol, míg amannak fogai sincsenek, csupán a hosszú halsont-szalak lógnak alá a száj felső részéből.

A közönséges cet mintegy háromszáz hordó másodrendű olajt és három-ezer font halsontot ad. Az ellenben, melyből a cetvelő kerül ki, csak száztizenöt hordónyt szolgáltat s ennek fele cetvelő. A legkisebb fejből 50 hordónyt meritenek.

Ha a bálna kimult, a hajó közeledik s a legénység szigonyok segélyével, kötelekkel a hajóhoz erősíti a zsákmányt. Aztán egy közülök, (tetőtől talpig flanelbe öltözve, nehogy a czápák megragadhassák) leereszkedik a bálna hasára s ott hosszukéssel metszi a szalonnaszalagokat, melyeket az alábocsátott, horgokkal ellátott köteleken a hajóra felvonnak s ott helyben olvasztanak ki. A hasznavehetlen húsdarabokat bedobják a tengerbe, melyekért az ott összesereseglett czápák egész harczot vivnak. Néhány napi munkába kerül, míg a bálna hasznavehető részei földolgoztatván, ezekkel, mint kész kereskedelmi cikkekkel a bálnavadászok tovahajóznak.

BABYLON MARADVÁNYAI.

(Képpel a 56—57. lapokon.)

ASZENTIRÁSBAN, melyet mindnyájan oly örömmel olvasgatunk, sűrűn találjuk Babylon városa nevét. Több mint három ezer esztendeje, hogy Babylon híres és nevezetes város vala, hatalmas királyokkal, kik messze földre jártak had-

seregeikkel népeket, rak legyőzött la aranyát, ezü holmiját pe lonba. Így já rosát, Jeruz pusztította, elrabolta s hurezolta.

Gazdag hatalmas. A épületeket c templomoka kat a roppa tetején koc át száz kap ros közepén keresztl, p part összeké

Nagysz dag, hatalmas telen s ezé használt se köfal: a gő kellett. Me reggel Cyn madta Bab loniak éper Cyrus sereg szerü város épületeket romboltatta pedig elvitt rius és Xé lalták a vár ták, hogy v kára pedig volt, a lak levő pusztá betemette a csak itt-ott mely a ha jelezi!

seregeikkel és meghódították a szomszéd népeket, rabszolgaságba vitték a szegény legyőzött lakosokat, ezeknek kincseit, aranyát, ezüstjét és minden egyéb értékes holmiját pedig össze hurezoltak Babylonba. Így jártak a zsidók is, kiknek fővárosát, Jeruzsálemet a babyloni sereg elpusztította, a szentegyház drága kincseit elrabolta s magát a zsidó népet fogságba hurezolta.

Gazdag volt tehát Babylon, nagy és hatalmas. A rabszolga népekkel óriási épületeket csináltattak, királyi palotákat, templomokat és olyan falakat és bástyákat a roppant város körül, hogy a falak tetején kocsival lehetett járni; a falakon át száz kapu vezetett be a városba, a város közepén pedig az Eufrat folyó folyt keresztül, pompás hidakkal lévén a két part összekötve.

Nagyszerű volt tehát Babylon, gazdag, hatalmas; de népe gonosz és erkölestelen s ezért el kellett pusztulnia. Nem használt sem a gazdagság, sem az erős kőfal: a gőgös, elpusztult népnek veszni kellett. Messze északról indult meg sereggel Cyrus persa király s megtámadta Babilont. Az elbizakodott babyloniaiak épen javában lakomáztak, midőn Cyrus serege berontott a pompás nagyszerű városba, elfoglalta, a híres szép épületeket s a város nagyobb részét leromboltatta, a lakosság nagyobb részét pedig elvitte rabszolgaságba. Később Darius és Xerxes persa királyok is elfoglalták a várost és mindinkább elpusztították, hogy vége lett büszkeségének, nemskára pedig az egész városnak. Csupa rom volt, a lakosok elköltöztek, a körülötte levő pusztáról a futó homok mindinkább betemette a házakat, falakat és most már csak itt-ott látni egy-egy nagy kőtömeget, mely a hajdani fényes Babylon helyét jelezi!

AZ ÜLDÖZÖTT VAD.

(Képpel a czimlapon.)

MAGAS észak hó-síkjain
A föld hajh! mostoha,
A fenyves töviben alig
Zöldel egy kis móha.

Mindent dermesztő nyögbe fog
A csattogó hideg,
Élelmét a dämvad a hó
Alatt sem leli meg.

Tán inkább koplalásból él
Köröskörül a vad.
Orral, körömmel hasztalan
Kaparja a havat.

És nem csak éhség üldözi:
A farkas is nyomán,
Melytől nincs nyugta nékie
Sem későn, sem korán.

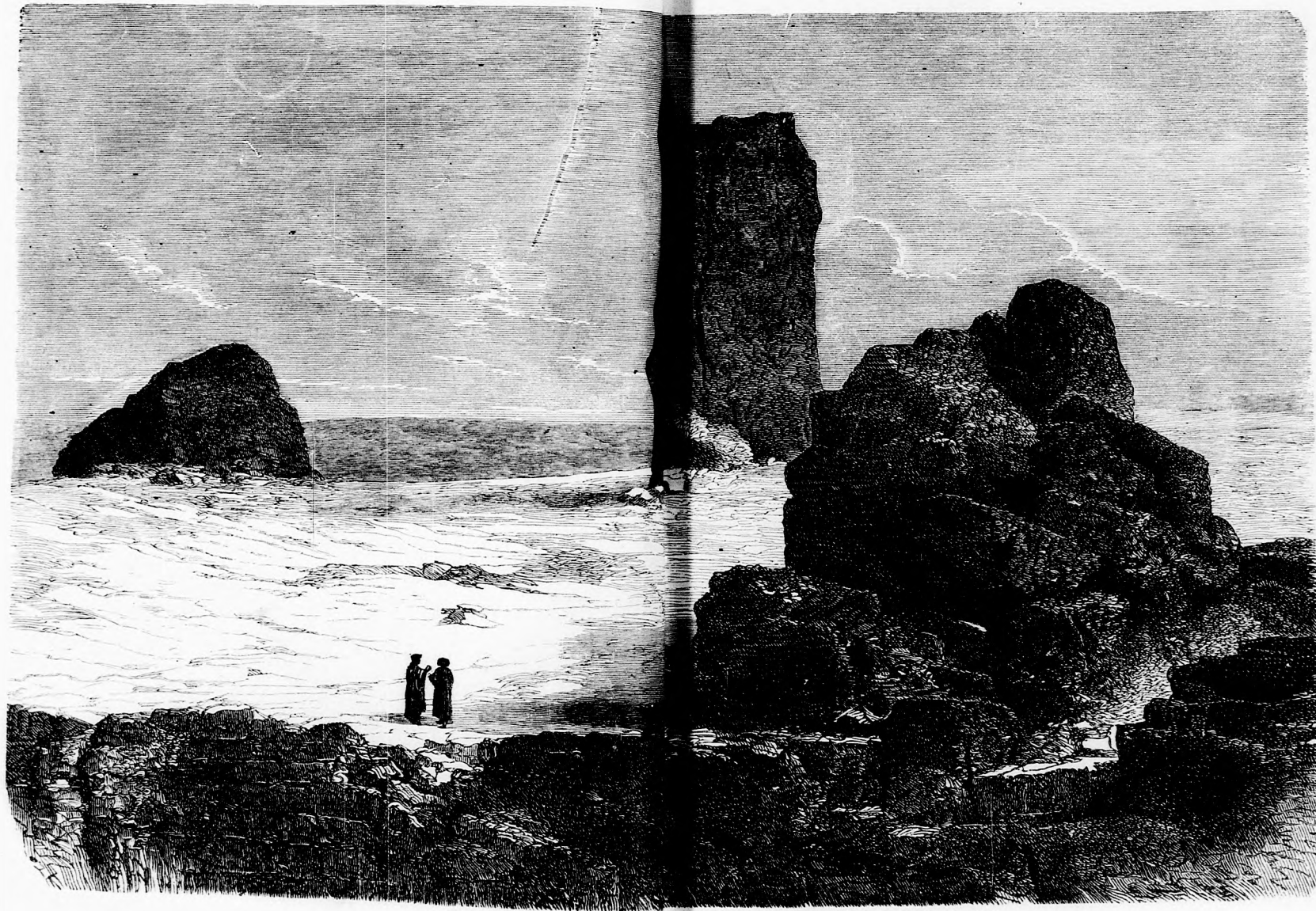
Szárguld a vad. Sarkában a
Bőszült ordas-csapat.
Zihál a däm, szüköl, nyihog,
Vágtat s majd megszakad.

Zihál, nyihog s mögötte mind
Üvölt föl éhesen.
A rettentő hangtól a sik
Belé kong rémesen.

Hatalmas szarvával ime
Egyet már megöle,
Kit hősileg letaposott;
Egy mást leöklele.

De hasztalan! Szörnyü sokan
Vannak a farkasok,
S az üldözött csak egy maga.
Hol vagytok, szarvasok?

S közelb, közelb, mind közelebb
A bőszült farka ér:
Még egy percz . . . S a fehér havat
Pirosra festi vér.

BABYLON MARADV. (Lásd a 54. lapon.)

REGÉK A GÖRÖG ŐS-KORBÓL.

(Folytatás.)

Az öreg király azzal tüntette ki Áriont, hogy egész a kapuig elébe jött, s karján vezette be fényes termeibe, hol a nép főbbjei hangos örömmel fogadták, míg kint, a királyi palota kapuja előtt fel-felhangzott az odasereglett ezer meg ezer ember riadó üdvkiáltása.

Aztán asztalhoz ültek mindnyájan s ebéd alatt elbeszélte Periandros a veszélyt, mely az utazás alatt fenyegette, s elmondta azt is, hogyan szabadultak meg a veszélytől. A vendégsereg, s maga a király is üdvözölte Áriont, ki oldalánál szerényen a dicséretektől piruló arczezal ült. Hanem e dicséretekre még inkább fokozódott a vendégek kívánsága, hogy halhassák a sokat emlegetett dalnok játékát. Ebéd végeztével maga a király szólította föl Áriont, játszanék valamit bájos varázshangszerén.

Árion nem kérette magát, hanem végig futott ujjaival lantja hurjain, s néhány fogás után egy szomorú dalba kezdett, melyet lantja zengésével kísért. A vendégek s a király lélekzetöket visszatartva hallgatták a zenét, szemökben könny ragyogott. S még akkor is, midőn Árion már befejezte dalát, hallgatva s elmerengve ültek ott.

Nagysokára tértek magokhoz a hallgatók. A király lelkesedése nem ismert határt. Letépte magáról arany lánczát, a dalnok nyakába akasztotta, s maga is nyakába borulva, százszor, ezerszer megcsókolta a dalnok király átszellemült arczát.

A főemberek is magasztalva tolongtak Árion körül, s mindenikök szerette volna vendégeül megnyerni; azonban Árion megköszönve a szíves ajánlatokat, Periandros barátjánál maradt.

De ha ki tudott térni a meghívások elől; az ajándékokat, melyekkel a főemberek elhalmozták nem bírta visszautasítani. Mindenik főember azon igyekezett, hogy valami értékes tárgyat ajándékozzon Árionnak, s e versenygésnek eredménye az lett, hogy Árion kincsei oly óriásra szaporodtak, hogy a király csak ezek számára egy nagy szobát bocsátott rendelkezésre. És e kincsek napról napra szaporodtak.

Két évig volt már Arion Korinthusban s ez idő alatt mindenki szerette, becsülte: midőn egyszer azzal lepte meg Periandros barátját, hogy meg akarja látogatni Olaszországot is, hol egy-két hónapig időzvé, majd visszatér Korinthusba, onnan pedig rég nem látott kedves hazájába, Lesbos szigetére.

Periandros hiába kérte barátját maradásra; hiába marasztalta az öreg király is; Árion nem tágitott, mert más országban is be akarta mutatni művészetét. Midőn tehát Periandros látta, hogy hiába minden fáradsága, hogy Áriont az ottmaradásra bírja, fölszereltetett egy hajót, mely Áriont Olaszországba vala viendő. A szerzett kincseket Árion Korinthusban, Periandros barátja gondviselése alatt hagyta, maga pedig, miután azon igérettel elbueszott, hogy két hónap múlva visszatér, a nép jó kívánatai s üdviriválása között lépett a hajó fedélzetére, az ujongó matrózok közé. Midőn a hajó távol utjára elindult, a fér-

fiak kal
szivből

marábl

A

minden

Két h

egész C

szélt,

ez idő

porodt

lülmul

V

után m

hassa a

rátait.

ott ki

készül

A

visznel

mily t

val. Sz

kinesv

határo

ják, k

magok

A

hajó f

ról ge

látnia

aztán

sziget

a haj

neki,

nek r

*)

szágb

fiak kalapjaikat, a nők fátylaikat lengetve, szívből kiálták:

— Térj vissza körünkbe minél hamarább!

Az utazás szerencsés volt, s Árion minden baj nélkül érkezett Olaszországba. Két hónapig volt itt, s ez idő alatt egész Olaszország csak a dalokról beszélt, mindenki szerette volna látni, s ez idő alatt Árion kincsei oly nagyra szaporodtak, hogy értékre nézve tizszer fölmúlták a korinthis kincseket.

Végre két hónapi ott tartózkodás után megszállta Áriont a vágy, hogy láthassa a kedves Korinthis várost és jó barátait. Elment tehát Tarent*) városába, s ott kincseivel együtt egy épen indulni készülő hajóra szállt.

A hajósok nagyon jól tudták, kit visznek hajójokon s azt is tudták, hogy ez mily tömérdek drága kincset visz magával. Szívöket megszállotta az irigység és kincsvágy, mindnyájan összebeszélve elhatározták, hogy Áriont a tengerbe dobják, kincseit pedig hatalmukba kerítve magok között elosztják.

Árion semmi rosszat sem sejtve, a hajó földézetén járt fel s alá és épen arról gondolkozott, mily öröm lesz viszontlátnia a kedves Korinthis, jó barátait, s aztán az édes, drága hazát, Lesbos kis szigetét, — midőn egyszerre körülveszik a hajósok minden oldalról, s kijelentik neki, hogy meg kell halnia.

Árion hiába kérte őket, könyörölnének rajta; hiába ígérte oda a hajósoknak

összes kincseit, csak életét kimélték; a gonoszok megmaradtak szándékuk mellett, hogy megölik, mert félték, hogy ha életben hagyják, el fogja őket árulni.

Midőn Árion látta, hogy e kemény-szívű embereknek hiába könyörög, arra kérte őket, engednék meg, hogy még egyszer utoljára játszassék lantján, mielőtt a tengerbe fojtják; ezt meg is engedték neki.

Ekkor fölvette legszebb, arannyal és ezüsttel átszőtt ruháját, kezébe fogta lantját, fejére illeszté a drága borostyán koszorút, melyet Tarentben a királytól kapott, s elkezdte énekelni legszebb dalai egyikét.

Az ének és a lantjáték szépségét hiába akarnók leírni. Bánatosan, szívet megrázóan hangzott Arion éneke; a lant hurjai panaszosan zengtek; de a rablók szívét nem inditák meg, mert azok kincs-vágygyal, s irigységgel voltak eltelve. Árion a hajósok sötét arcán nem látott ellágyulást, s hogy a tengerbe dobást elkerülje, inkább önként akart meghalni. Folyton játszva, énekelve közeledett a hajó széléhez, s egy hirtelen ugrással, fényes ruhájában koszorúval fején belevetette magát a nyugodt tengerbe.

A rablók önkénytelenül megmentésére siettek, de hiába! Árion eltűnt a habok között. A rablók azon hiedelemben hogy Árion menthetlenül a tengerbe veszett, még örültek, hogy gyilkosság nélkül tarthatják meg hajón levő kincseit. De csalódtak ám számításukban!

Árion nem veszett oda! Midőn ugyanis lantját pengetni kezdte, zenéje szavára számos hal uszott a hajóhoz, s tolongott a hajó körül, hallgatva a varázs

*) Város a tarenti öböl mellett, déli Olaszországban.

hangokat. A mint Árion a tengerbe ugrott, egy delfin önként ajánlotta fel széles hátát Árionnak, s a lantját pengető dalnokot széleseben, mégis nyugodtan vitte czélja, Korinth felé. Midőn Árionnal a parthoz ért, ott kitette, és sokáig hallgatta a part közelében uszkálva, Árion énekét, melyet ez köszönet fejében zengett.

A hajósok, kiknek eszközbe sem jutott, hogy Árion megmenekülhetett, nyugodtan érkeztek meg a korinthe kikötőbe s úgy viselték magukat, mintha semmiféle történet sem történt volna.

Árion, midőn a rablók megérkeztek, már rég ott volt a királyi palotában és elbeszélte Periandros barátjának, kit váratlan megjeleneése csodálkozásba ejtett, minő veszélytől, mily csodálatos módon szabadult meg. Árion egészen nyugodt, boldog volt, hogy viszontláthatja kedves barátait, s épen nem gondolt elrablott kincseivel. De nem úgy Periandros! Ez haraggal telve sietett atyjához, hogy elbeszélje a hallatlan merényletet. Az öreg király is roppant haragra gyulva, megparancsolta az összes kikötőkben levő em-

bereknek, hogy ha Tarentből hajó érkezik, annak legénységét rögtön eléje vezessék.

A mint tehát Árion gyilkosai megjelentek hajójukkal a kikötőben, rögtön a király elé vezették őket azon ürügy alatt, hogy a király kíván tőlük valamit megtudni utazásukról. A hajósok semmi roz-
szat sem sejtve léptek a fényes királyi

terembe, melynek egyik sarka el volt függönyözve.

A király, főembereitől körülvéve, nyájas arccal fogadta őket, nyájasan kérdezősködött utazásuk felől, s végre kérdezte, nem hallottak-e valamit barátjáról, a híres dalnokról, Árionról?

— Ó minden bizonnyal, felelének a hajósok, hallottunk felőle, láttuk is és egészségben s jólétben hagytuk Tarentben.

— Hazudtok! nézzetek oda! kiáltott haraggal a király, a függönyre mutatva.

A hajósok megfordultak, s rémületükben kővé meredve álltak ott.

A függöny szét nyílt, s Árion lépett elő ugyanazon aranyos diszruhában, ugyanazon koszorúval fején, lanttal kezében, amint őt a hajósok a tengerbe ugrani, s

FERKE GENERÁLIS. (Lásd a 62. lapon.)

elmerülni látták. E megjelenés és Árion magas, parancsoló alakja oly csodálatos valami volt előttük, hogy Árion személyében nem őt, de a boszuló Istent látták megjelenni.

Térdre borulva vallották be bűnüket, s kegyelmet kértek.

A király szigoruan akarta őket büntetni, de Árion könyörgésére megkegyelmezett nekik azon feltétel alatt, hogy az elrablott kincseket rögtön adják vissza. A mit azok rögtön, sietve meg is tettek.

Arion pedig Korinthban kipihenve az ut fáradalmait, kincseivel együtt hajóra szállt, s visszatért kedves, rég nem látott hazájába, hol még sok esztendeig élt tisztelve, s magasztalva mindenki által.

II. A jó tanácsért semmi ár sem nagy.

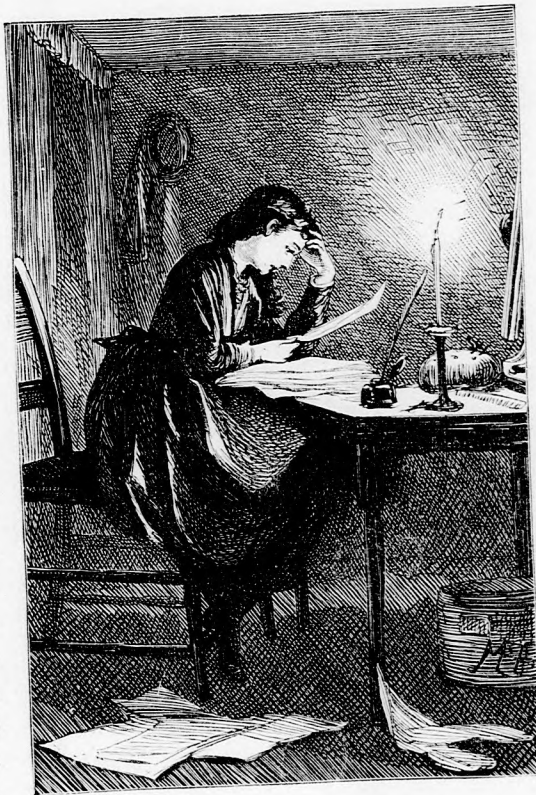
Dionysius, Syrakusa *) zsarnok királya, a mint egyszer a tanácsházba ment, nagy néptömeget látott az utcán. Kíváncsi levén megtudni e csoportosulás okát,

*) Város, Sicila sziget ének keleti partján.

egészen az első sorba furakodott. A sok ember között egy ismeretlen férfit látott, ki nagyhangon beszélt és kínálgatott valamit.

Dionysius odamegy hozzá, s kérdé tőle :

— Mit művelsz itt ?

ÉJJEI OLVASÁS. (Lásd a 52. lapon.)

— Kereskedő vagyok uram, felelt az ismeretlen, portékámat kínálok, de úgy látszik, senki sem akar venni tőlem.

— Esmily árukkal kereskedel ? kérde Dionysius.

— Jó tanácsokkal, felelt nyugodtan a kereskedő.

— Aztán sokat adsz-e el áruból ? kérde Dionysius.

— Sokan vannak kik nagyon helytelenül portékámat megvetik, azért bizony nem sok vevőm akad, sóhajta az ismeretlen.

— Tán nagyon

drágán tartod ? faggatódzék a király.

— Egy talentumért *) egy jó tanács, felel az eladó.

*) Talentum görög pénz volt, a mi pénzünk szerint körülbelül 2025 forint.

Dionysius sokalta ugyan az árt, de kíváncsiságból megadta az egy talentumot.

Midőn az ismeretlen megkapta, a mit követelt, így szólott:

— Köszönöm, uram, hogy árumat meg nem vetted. Te voltál az egyetlen, ki nem sokaltad az árt, s reménylem, nem lesz okod megbánni amit tettél! Ime a jó tanács: »A mit teszesz, meggondolva tedd, s mindig fontold meg a dolog végét.«

Dionysius ezután a tanácsházba ment, s az ismeretlen is eltávozott.

Már a következő napon volt alkalma meggyőződni Dionysiusnak, hogy nem csinált rossz vásárt. Ugyanis a tanácsházban mással lévén elfoglalva, a kapott jó tanácsot egészen elfeledte. Hiába akarta visszahozni emlékezetébe, nem sikerült. Egész éjjel nem tudott aludni, s másnap is találgatta, hogyan is szól az a jó tanács?

Amint épen feledékenysége fölött boszankodnék, belép borbély, aki minden nap borotválni szokta. Dionysius leült a székre, s míg a borbély előszedegette eszközeit, neki hirtelenében eszébe jutottak a tegnapi szavak, s önkénytelenül fölkiáltott:

»Amit teszesz, meggondolva tedd, s jól fontold meg a dolog végét.«

A borbély e szavakra elsápadt, s térdre borulva könyörgött Dionysius előtt:

—Te mindent tudsz — szólta Dionysius-hoz, — kegyelmezz szegény életemnek, s én fölfedezem neked azokat, kik fölszólitottak, hogy megöljelek.

Dionysius meglepetve nézte a térdelő borbélyt, s midőn magához tért bámulatából, megigérte a borbélynak, hogy nem

lesz bántódása, ha mindent töredelmesen megvall.

A borbély erre őszintén elbeszélte, hogy összeesküdtek sokan Dionysius ellen s őt fizették és bizták meg a végrehajtással; amit most úgy vitt volna végbe, hogy a király nyakát borotválás közben elvágja.

Dionysius áldotta az ismeretlent, ki nek okos tanácsa életét mentette meg, aztán az összeesküvőket keményen megbüntette, a szegény borbélyt pedig szabadon bocsátotta.

(Vége következik.)

FERKE GENERÁLIS.

(Képpel a 60. lapokon.)

IGEN nagyon tisztelendő
És szeretett uram bátyám,
Most neked is katonának
Illik lenned. Vigyázz hát rám:
Egy, kettő, három, négy —
Utánam a harezba mégy.
Öt —
Védni törököt!
Hat —
Igy vész el a muszka had!
Hét —
Üssük, üzzük szanaszét!
Nyolez, kilencz, tíz —
A vitézek Istenébe bízz!

Kedves öcsém, hadd el hadd,
Sok ám az a muszka had
Mit érünk mi,
Velünk ha más nem fog küzdeni?
Neked korán, nekem késő,
Nem ér sokat az oly védő,
Aki még kiesiny gyerek
Avagy már hajlott öreg!

DÉV

SZÉP ha
közöt
gyönyörű
láthattok
rajz s ha
től is meg
tok az or
mas Dun
utazik a
nyörű lá

Dév
mikor mé
igen font
az bizony
messze f
duczos Á
ide, ahol
mostani
vára má
parancs
tromoltá
erősített
az orszá

En
s e hoss
szontag
tromolt
tok, de
magyar
redék s
ból fölk
port fölk
háború
a mere
vára el
egyes g
de késő
zordon
maradt
M
is lakt
tak, ra
szolgál

DÉVÉNY VÁRA ROMJAI.

(Képpel a 64. lapon.)

Szép hazánk számos történeti emlékei között az érdekesebbek egyike az a gyönyörű vár-rom, melyet a mai rajzon láthattok. Dévény határvárát ábrázolja e rajz s ha Magyarország térképén Pozsonytól is még nyugatra keresitek, megtaláljátok az ország legszélén, szoroson a hatalmas Duna partjain. Ha az ember hajón utazik a Dunán, alig bir betelni a gyönyörű látvány szemléletével.

Dévény vára hajdan, nagyon régen, mikor még nem voltak messzehordó ágyuk, igen fontos vár volt s aki bent parancsolt, az bizony ur volt a környék fölött is messze földön. Mikor magyar őseink párduczos Árpád hős vezérük alatt bejöttek ide, ahol most mi élünk és elfoglalták a mostani Magyarországot, akkor Dévény vára már fennállott és a morva fejedelem parancsolt benne. De a magyarok megstromolták, elfoglalták, még jobban megerősítették és őrséget hagytak benne, hogy az ország határát védjék az ellenségtől.

Ennek már jóformán ezer esztendeje s e hosszú idő alatt Dévény vára sok viszontagságon ment keresztül, sokszor ostromolták, be is vették ellenséges csapatok, de aztán megint csak visszakerült magyar kézre és összerontott falait, meredek sziklán épült bástyáit mindig újból fölépítették. Mióta azonban a puskaport föltalálták és ágyukat használnak a háboruban, melyeknek golyói fölrepülnek a meredek sziklafalakra is, azóta Dévény vára elvesztette fontosságát s már csak egyes gazdag főurak lakásául szolgált; de később ezek is megunták a lakást a zordon falak közt s a gyönyörű vár pusztán maradt.

Most már nem lakik benne senki, nem is lakhatnék, mert boltozatai beomlottak, rajta eső, hó beesik, csak baglyoknak szolgál tanyául. De akik közel érik, örö-

mest kirándulnak a romokhoz, fölmásznak a magasba és onnan néznek egyszerre két országba, a mi szép magyar hazánkba és a szomszéd Ausztriába.

KÉPREJTVÉNY.

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« XIII. köt. 25-ik számában közölt betűrejtvény megfejtése:

„Mogyoró.“ — „Németi.“

Helyesen fejtették meg: Auer Lujza és Klára, Pécsy Angyalka és Irma, Csolnok Viktor, Neumann Béla, Link Jetka, Kohn Berta, Róza és Áron, Buk M., Neumann Ilonka és Miksa, Cserna Károly, Nagy Matild.

*

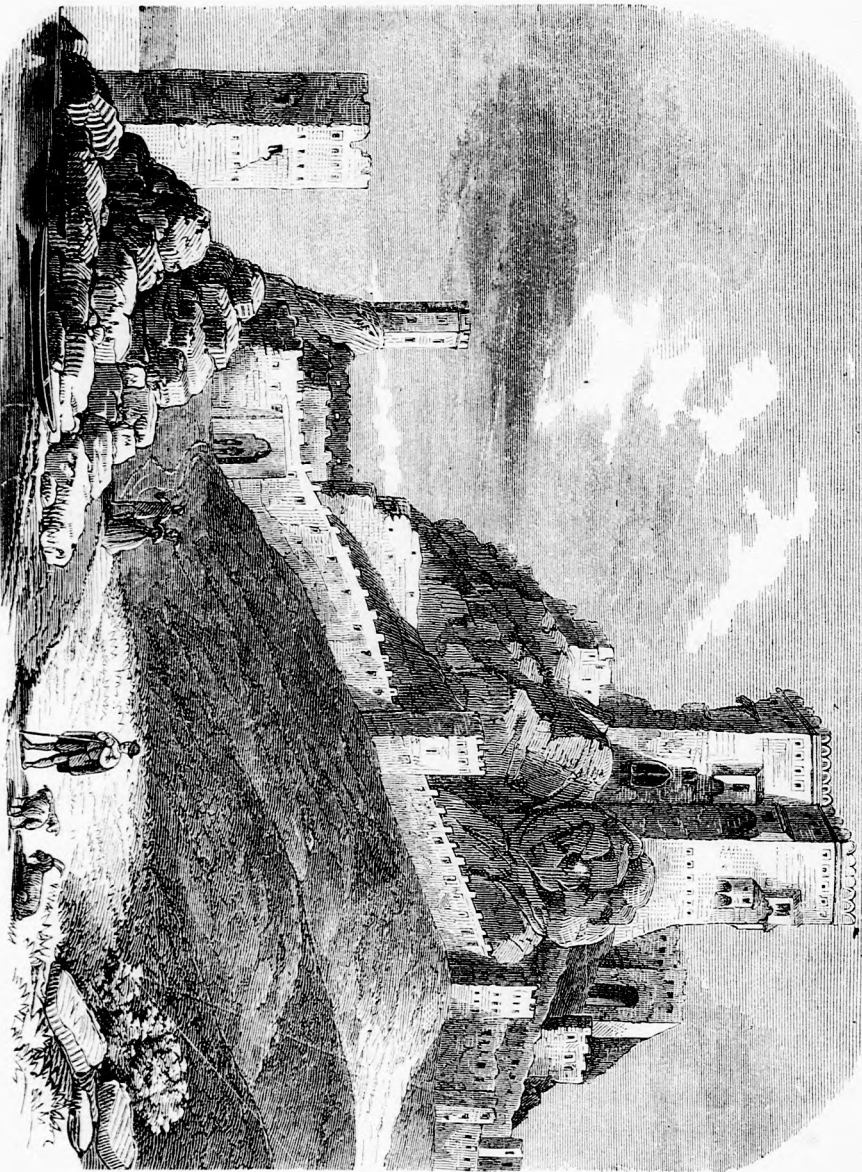
A »KIS LAP« XIII. köt. 26-ik számában közölt rejtvények megfejtése:

„Hatvan.“ — „Emeletes ház.“

Helyesen fejtették meg: Nagy Matild, Neumann Béla, Popper Zsiga, Krebsz Dezső és Zoltán, Krausz Imre, Földesi Dóra és Klára, Szép Vilma, Goldschmidt Jakab, Weisz Izidor, Szeremlei Piroška és Barna, Koller Ilonka, Schmidt Laura, Kalmár Margit, Meczer Sándor, Majláth Gusztáv, Szlávay Irma, Istvánfy Pista, Mandel Emma és Józsi, Inzelt Manó, Szapáry György, Lőrincz és József, Weisz Róza, Nagy Elemér, Borsos Dezső, Fehér Klárka, Brüll Soma és Géza, Klein Zsiga és József, Dégnér Efraim, Buk Samu, Erős Jani, Kerekes Béla, Brüll Eszti, Link Jetka, Kohn Berta, Róza és Áron, R. zenberg M., Neumann Ilonka és Miksa, Boleman Árpád, Cserna Károly.

*

A »Kis Lap« XIII. köt. 24-ik számában közölt rejtvény megfejtését utólag beküldték: Neumann Ilonka és Miksa.

DÉVÉNY VÁRA ROMJAI. (Lásd a 63. lapon.)

Felelős szerkesztő: *Forgó bácsi*. Kiadó-hivatal: Budapest, barátok-tere, 7-ik sz., Athenaeum-épület.
 Budapest 1878. Nyomtatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat.
 Megjelen hetenként egyszer, 16 oldalon.